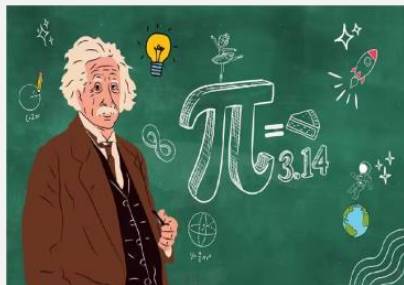

سالگرد «عدد پی» مبارک!

امروز سالروز جشن جهانی «عدد پی» است؛ عددی ویژه که نقش منحصر به فردی در پیشرفت‌های علمی و فناوری بشر ایفا کرده است.

امروز سالروز جشن جهانی «عدد پی» است؛ عددی ویژه که نقش منحصر به فردی در پیشرفت‌های علمی و فناوری بشر ایفا

کده است. **به گزارش ایسنا، هر ساله در تاریخ ۱۴ مارس، برای اعداددوستان و ریاضیدانان روزی برای مکث و تأمل روی معروف‌ترین عدد گنگ، یعنی عدد پی (۳.۱۴) است.**

این عدد به ظاهر ساده که با نماد « π » نوشته و شناخته می‌شود و با اعداد ۳.۱۴ بیان می‌شود، اکنون یادآور این است که ریاضیات چقدر می‌تواند در دنیای پیشرفته ما کاربردی، شاعرانه و عمیق باشد. امروز در واقع جشن سالانه ثابت ریاضی عدد π است. روز π از این جهت در تاریخ ۱۴ مارس جشن گرفته می‌شود که ماه مارس سومین ماه از سال میلادی است و ۱۴ نیز اولین ارقام اعشار در عدد π است. این روز اولین بار در ایالات متحده و در سال ۱۹۸۸ توسط لری شاور (Larry Shaw)، کارمند یک موزه علم در سانفرانسیسکو جشن گرفته شد. جشن‌ها در این روز اغلب شامل خوردن پای (کیک و شیرینی-به خاطر مشابهت تلفظ کلمه پای با عدد π) یا برگزاری مسابقات خوانش عدد π است. در سال ۲۰۰۹ بود که مجلس نمایندگان ایالات متحده از تعیین یک روز برای عدد π حمایت کرد. سرانجام چهلمین کنفرانس عمومی یونسکو نیز روز π را به عنوان روز جهانی ریاضیات در نوامبر ۲۰۱۹ تعیین کرد.

عدد π چیست؟ π ثابتی است که نسبت بین محیط دایره و قطر آن را توصیف می‌کند. این یک عدد گنگ است که معمولاً با دو رقم اعشار به صورت ۳.۱۴ خلاصه و نوشته می‌شود. آیا می‌خواهید بقیه آن را بدانید؟ با توجه به اینکه این عدد هرگز تمام نمی‌شود، کامل نوشتن آن غیر ممکن است و معمولاً در نهایت تا ۲۰۰ رقم اعشار نوشته می‌شود. نماد عدد پی که حرف یونانی π است، توسط یک معلم ریاضیات ولزی در قرن هجدهم به نام ویلیام جونز (William Jones) انتخاب شد.

به طور نمادین، اصطلاح «پی» برای چیزی بیش از یک عدد صرف انتخاب شد. قبل از استفاده از آن در اوایل قرن هجدهم، کمیت با عبارات و کسری نشان داده می‌شد که هیچ کدام به اندازه کافی دنباله ای نامفهوم و بی نهایت طولانی از اعشار غیر تکراری را منعکس نمی‌کردند.

عدد π اولین بار چه زمانی محاسبه شد؟ به نظر می‌رسد از زمانی که با دایره‌ها سر و کار داشته ایم، می‌دانستیم که برای تشکیل محیط یک دایره، بدون توجه به اندازه آن، تقریباً سه قطر طول می‌کشد. حتی شواهدی از این نسبت در میان ریاضیات بابلی‌های باستان در حدود ۴۰۰۰ سال پیش وجود دارد که می‌دانستند محیط شش ضلعی که به طور منظم داخل یک دایره نشسته است، برابر با ۶ برابر شعاع آن است که به ما مقدار ۳.۱۲۵ را می‌دهد. پاپیروسی موسوم به Rhind که تقریباً در سال ۱۶۵۰ قبل از میلاد در مصر باستان تولید شده است، ادعا می‌کند که اگر قرار بود یک نهم از قطر را بردارید و روی باقیمانده، یک مربع بسازید، این مساحت همان دایره ای است که برابر با ۳.۱۶۰۴۹ است. **آرشمیدس نیز با استفاده از چندضلعی‌ها مانند بابلی‌ها، با ضرب اضلاع به مقدار مشابهی رسید.**

چرا عدد π اینقدر محبوب است؟ به عنوان یک ثابت برای همه دایره‌ها، یک اصل اساسی است که می‌تواند برای کمک به توصیف طیف گسترده ای از پدیده‌ها و مفاهیم در سراسر فیزیک و هندسه استفاده شود.

این باعث می‌شود که آن را در طیف گسترده ای از کاربردها برای تجزیه و تحلیل و توصیف جهان طبیعی، از پیچ و خم رودخانه‌ها تا ساخت اتم‌ها مفید کند.

حتی در جایی که دایره‌ها بلافاصله درگیر نمی‌شوند، عدد π می‌تواند ظاهر عجیبی ایجاد کند. عدد π فرائز از کاربردهای عملی و ریاضی خود، روی حس زیبایی شناسی نیز تأثیرگذار است.

همانطور که گفته شد، یکی از کارکنان یک موزه علم در سانفرانسیسکو به نام «لری شاور» در سال ۱۹۸۸ در خلوت خود دریافت که تاریخ ۱۴ مارس می‌تواند منعکس کننده سه عدد اول عدد π یعنی ۳.۱۴ باشد. از آنجا روز بزرگداشت عدد π متولد شد. اکنون پس از سه دهه، این روز در سراسر جهان با به اشتراک گذاشتن نکات مهم، مسائل ریاضی و بخت یکی از معروفترین کیک و شیرینی‌های جهان یعنی «پای» جشن گرفته می‌شود.